

MARSHA KOCÁBOVÁ

Řeka v Troji

motto

Řeka v Troji

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Marsha Kocábová

Řeka v Troji – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

MARSHA KOCÁBOVÁ

Řeka v Troji

Praha 2021

Přeložila Alžběta Belánová

*Mockrát děkuji Ludmile Jiravové a Heleně Grégrové,
že se mnou sdílely své příběhy.*

KAPITOLA 1

„Konečná stanice, prosíme, vystupte.“

Tentokrát jsem za to hlášení byla vděčná. Jinak bych jen tak dál seděla a koukala do prázdna. Zůstala bych v tom autobuse sedět sama, zatímco řidič by si šel zakouřit, a já bych pak jela zase celou trasu zpátky, tak jak to dělávají bezdomovci. Myslím, že bych si asi ani nevšimla, jak se lidi hrnou ke dveřím. Plula jsem spolu se svými myšlenkami někde v prostoru mimo sebe.

Byla to ta jeho vůně, která mě pronásledovala a bez varování rozptylovala. Něco jako šok smyslů, jako facka. Ale v tuhle chvíli by mě probrala jedině opravdová facka. Ta vůně se mnou dělala divy, jak Češi říkají, „úplně jsem roztála“. Zastihla mě kdykoliv a kdekoliv a vždycky mě kompletně vyhodila z už tak vratké duševní rovnováhy. Jako teď, v autobuse cestou přes Troju, kde jsem se měla chovat jako dáma, spořádaná vdova, ne jako bláznivá groteskní figurka.

Tahle omamná vůně nevedla ke stavu opojení, ale k rozpustilosti a nutila mě myslet jen na to, jak se mu odevzdávám a jak moc se mu chci odevzdat. Začalo to u něj na chalupě, na jeho zatemnělé chalupě, kde jsem si připadala jako v jiném časovém pásmu, někde daleko v minulosti. Nebyla to moje

minulost, ale jiná neurčitá minulost. Čas tu zpomalil a ta vůně zůstávala ve vzduchu jako kouř, který všechno prostoupí a ne a ne se pohnout. Později jsem se tu vůni pokusila rozpoznat, analyzovat, abych zase začala přemýšlet prakticky a dostala se tak zpět do reality. Zdálo se, že to byla směs tabáku, tea tree oleje, starožitného nábytku a pižma. Vůně opravdového muže, která mě přiváděla k šílenství. Začalo tak vonět i moje auto několik hodin poté, co z něj vystoupil. Přivoněla jsem si ke svým šatům a jen jsem seděla a hleděla do prázdna plná touhy po něm. Netoužila jsem ale jen po původci oné vůně, začala jsem toužit i po ní samotné. Uměla mě vyrušit, když jsem procházela podzemními garážemi ke svému autu, najednou se zjevila jako duch a já byla okamžitě ztracená. Zaslepená touhou a pocitem, že někdo mou duši láká ven z mého těla, aby ho šla hledat. Stávalo se to častěji a častěji. Na poště, v potravinách, obeplula mě zcela bezdůvodně a vhoďila do víru touhy. A pak, po několika týdnech, kdy jsem ho milovala intenzivněji než kohokoliv jiného ve svém životě, se ta vůně dostala i do mě samotné. Začala jsem ji cítit i na sobě, když jsem se potila, prýštila ze mě ven. Pronikla do mě, nebo jsem ji nasála? Odpověď jsem nenašla, stejně tak jako jsem nedokázala odpovédět na řadu jiných otázek, byla jsem schopná pouze jednat. Té vůni jsem podlehla.

Byl to onen chamtivý chtíč, silnější než já sama, kterému jsme se dřív posmívali? Bylo tohle to, co prožívali starší ženatí muži při nevěře? Kde je hranice mezi touhou po lásce a touhou samotnou? Je mi

čtyřicet šest, proboha, a létám si tu v oblacích a nemůžu zpátky na zem. Ne že bych kdy stála nohama pevně na zemi, ale občas jsem si tak alespoň připadala. Věděla jsem, že ji mám pod sebou. Možná jsem zamilovaná, ale připadám si zavátá do větru, zmítaná náladami a divokostí a bojím se, že se ztratím.

Všudypřítomný postkomunistický robotický hlas hlášení stále evokující minulou éru (zakazující vše a poroučející všem) byl tak hlasitý, že mě vrátil do reality a já si všimla, že jsem na své zastávce u pražské zoo. Jak jsem vystupovala z autobusu, uslyšela jsem vráskot opic, který se mi navzdory každodennímu hluku ulice nikdy nepodařilo vytěsnit. Říká se, že lidé, kteří bydlí u kolejí, po chvíli už hluk vlaků vůbec nevnímají, ale já i po dvaceti letech v sousedství zoologické zahrady slyším opice zcela zřetelně každý den. Některé dny jsou hlučnější, jejich projevy expresivnější než obvykle. A já je vždy poslouchala. Nikdy jsem jim nerozuměla – žádné sdělení, které by se mi snažily předat, žádné báčorky, které by vyprávěly. Jen jsem je poslouchala. Nemluvila jsem jejich jazykem, zato jsem si ty zvuky náramně užívala.

Na jaře byli zase extrémně hluční pávi, se svými zobáčky hrdě vztyčenými nahoru, a někdy jsme slyšovali řev lvů a troubení slonů i jiných obyvatel zoo. Dnes jsem měla náladu si jít sednout kamkoliv k jejich výběhům a jednoduše být sama a přemýšlet. To mi ale nebylo přáno, klid pro pozorování myšlenek se nedostavoval.

Autobus byl narvaný lidmi, i když školní rok začal už před měsícem. Hlučné matky seskupovaly a organizovaly hlučné předškolní děti, dospělí všeho věku si energicky povídali. Všichni měli namířeno za zvířaty a vypadali, že mají vše pod kontrolou, žádné pochyby. Já šla pomalu a pozorovala je. Měla jsem dojem, že odplouvám někam pryč, a ten pocit nešel zastavit. Naopak všem ostatním bylo jasné, co mají dělat, jak to dělat a jak dlouho to budou dělat. Samozřejmě že většina z nich byli návštěvníci zoologické zahrady, jen pár nás bylo místních. Říkala jsem si, že matky s dětmi na výletě většinou *bývají* soustředěné. Ale bylo jim někdy tak jako teď mně? Mám se stydět, že si připadám jako puberťačka?

Místo na cestu domů jsem se náhle vydala do strmějšího a mnohem delšího kopce. Vyrasila jsem za Markétou. Sednu si u ní v kuchyni a užiju si útulno jejího domova a bezpečný pocit, který mi vždy uměla dodat. Ukotví mě to nebo mě přinejmenším vtáhne směrem k nějaké jistotě. Její svět je bezpečný. Markéta uměla vždycky každou situaci obrátit v dobré a dát člověku naději. Stabilita rodinné struktury, kterou jsem dobře znala, ale ztratila, u ní doma stále existovala a s ní i ten vzácný, vřelý pocit pravého domova. A tak jsem se vydala směrem k velkému domu na kopci. Byl to prudký, vyčerpávající kopec, ale poskytoval vysvobození od městského života pod ním.

Markétinu ulici Pod Havránkou lemovala směs starých i nových domů a po asi čtyř stech metrech se ulice rázem zužovala. Najednou to už ani nebyla

ulice, jen cesta skládající se z ledabyly položených panelů v prudkém kopci. Takhle pokračovala dalších čtyři sta metrů a pak přešla v rovinku, kde její povrch tvořila tenká vrstva asfaltu. Sem tam tu stál dům a po levé straně bylo pole a pak cesta křížila třešňový sad. Ani jedna z těchto tří částí cesty nebyla dostatečně široká pro dvě auta. Ve vzácných momentech, kdy se tu dvě auta potkala, muselo se jedno z nich uhnout na stranu do sadu, do přerostlé, ale teď už uschlé trávy. Když se auta střetla na panelové cestě, jedno muselo couvat, dokud nenarazilo na příjezdovou cestu k jednomu z domů. Markéta si stěžovala na městském úřadě, ale bylo jí řečeno, že cesta je chráněná památkáři.

Mně nikdy nebylo jasné, co přesně tady chrání. Komunistickým režimem zbrkle položené panely? Většina lidí tu naštěstí ale chodila pěšky. Kdykoliv jsem sem zajela autem, byla jsem vždy odměněna nepříjemným pohledem kolemjdoucích. Zdá se, že pejskaři i chodci brali toto území za své a auta tu nebyla vítána, byla považována za rušivý element. Parcely u cesty byly směsí divokých, přerostlých, zanedbaných zahrad, některé se starými domy a jiné bez, zatímco na dalších stály nové domy s perfektně upravenými zahradami. Ty ale většinou byly skryté za vysokým plotem, takže tato část Troje působila spíš venkovským dojmem.

Markéta a její muž Karel měli štěstí, že našli svůj dům na velké parcele hned rok po revoluci, než ceny pozemků explodovaly. Bydleli na kopci na konci ulice, v oáze obklopené třešňovým sadem,

který patřil městu. Ze vzdálené strany sadu byly vidět výškové budovy v Bohnicích a drahé novostavby za nimi, ale přímo od domu jste nic z toho neviděli. Jejich parcela vypadala jako český venkov, divoký, neupravený a nezkrocený. Dům byl rekonstruované rustikální stavení, úžasná stavba, nejméně dvě stě let stará, se zdmi silnými půl metru. Přistavovali ho postupně tak, že z něj dnes už bylo obrovské sídlo. Bylo dobře schované a bezpečnostní agentura Markétě tvrdila, že tady by se i lišky v noci bály.

Když jsem dorazila k bráně, zadýchaně jsem funěla, ale měla jsem radost, že jsem od všeho pryč. Brána zabzučela, vpustila mě dovnitř a já byla pořád ztracená ve svých myšlenkách, když mě vyrušil všudypřítomný zápach Markétina obřího leonbergera. Fenka na mě skočila a mohutnými tlapami mě držela ve velkém psím objetí. Musela jsem se snažit ze všech sil, abych nespadla dozadu mezi ostnaté divoké růžové keře. Nic vás nevrátí zpátky na zem tak rychle jako pes o velikosti medvěda.

Prošla jsem zahradou rovnou ke dveřím do tepla kuchyně, obří Nelly přede mnou, odhodlaná všem oznámit můj příchod. Své nadšení ovšem neudržela na uzdě a začala zběsile běhat kolečka po zahradě, čemuž ovšem nebylo přizpůsobené její gigantické tělo, takže nakonec upadla jako nemo-torné štěňátko. Periferně jsem si všimla pohybu po mé levici u kamenných schodů, které vedly ze zahrady na terasu, a uviděla jsem jednoho z mých nejoblíbenějších mužů na světě, Olivera, sedmiletého

Markétina syna. Vypadal jako malý Paul Newman a nebyl o nic méně šarmantní. Dinosauři evidentně měli nějaký důležitý sněm, protože všichni stáli v pozoru v řadě na schodech.

„Čau, Olivere, jak se vede?“

Pusu našpulil do strany, přimhouřil oči a povídá: „No, chci jít plavat, ale mamka mi to nedovolí.“

Zmohla jsem se jen na „to je mi líto“, abych nepodrývala Markétě autoritu.

„Říká, že musím počkat, až odejde teta Vanda.“

Ztuhla jsem a polilo mě horko. Mé tělo reagovalo dřív, než si mozek uvědomil, proč mě tahle zpráva tak zaskočila. Vanda! Ze všech lidí, které jsem právě teď musela potkat, zrovna věrná manželka trpící syndromem nevěrného manžela, jak to tak vypadalo. A já přitom přicházela k Markétě s prosbou, aby dala požehnání mému vztahu s mužem sice rozvedeným, zato tak trochu zadaným.

Napadlo mě, že se otočím a uteču, ale Paul junior by jistě všem řekl, že jsem se tu ukázala. Záviděla jsem mu tu jeho dětskou čistotu a nevinnost. Nemyslel by to špatně, ale prozradil by, že jsem tu byla. Nemohla jsem ho poprosit, aby lhal, a ty jeho pronikavé oči by stejně nevěřily žádné výmluvě, kterou bych vymyslela. Takže jsem pokračovala směrem vpřed, kroky nejistými a plnými viny. Pro hosty bylo těžké poznat, kudy se do toho obřího domu mají dostat, protože hlavní místnost obklopovaly skleněné dveře a panely, ale já jsem cestu dobře znala. Když jsem ve dveřích spatřila Markétu, jak mi mává, abych šla dovnitř, nasadila jsem křečovitý úsměv.

„Ahoj! Elise! Pojd', tebe přesně potřebujeme. Tebe a tvůj americký přístup.“

Vůně jídla okamžitě zapůsobila na můj nervový systém a uklidnila mě. Prošla jsem místností, a když jsem se zdravila s Vandou, všimla jsem si jejích smutných a uplakaných očí.

„Moc se omlouvám, že jsem sem takhle vtrhla. Měla jsem nejdřív zavolat. Zastavím se jindy, nechtěla jsem přijít nevhod,“ zamumlala jsem a strhla pozornost na sebe.

„Ale prosím tě, tady máš přece dveře vždycky otevřené. Jen pojd'. Mám fakt radost, že jsi tady. Potřebujeme tě. Je tu Vanda,“ ujišťovala mě Markéta.

Vanda neříkala nic, nehnula ani brvou, takže mi hned bylo jasné, že ji moje přítomnost asi moc nepotěšila, ale v rámci slušnosti držela jazyk za zuby. Nedávala nikdy moc najevo své city. Byla to taková ta hubená, bledá blondýnka. Její obličej působil mdle až prázdně – dlouhý špičatý nos, úzké rty a žlutohnědé oči nejasného odstínu. Byla malá a drobná. Její intelekt vyrovnával její vzhled, zatímco umělecký talent a sofistikované vystupování ji dělaly zajímavou a přitažlivou. Měla dobrý vkus a uměla ho používat v tom, jak se oblékala a upravovala. Její styl nebyl patrný na první pohled, všimli jste si ho většinou, až když jste s ní mluvili, ale když jste ji dobře znali, byl najednou jasně zřetelný. Byla talentovaná grafička, a i když jsem ji znala a měla pro ni pochopení, někdy mi hrozně lezla na nervy svou rozmazleností, děvče „z dobré pražské rodiny“, jak se říká. Nikdy jsem ji moc nevyhledávala.

S Markétou, která měla srdce velké jako celá Troja, to bylo jiné. Se svými dlouhými tmavými vlasy, očima posazenýma do krásně tvarované tváře a oblou figurou byla přesným opakem Vandy. Můj manžel James o ní říkal, že je trošku při těle. Pro většinu z nás ostatních vypadala jako normální ženská, která si umí užívat života. Byla to vášnivá žena, jistá sama sebou i světem kolem sebe. S touhle situací si ale evidentně nevěděla rady a její nekonečná schopnost řešit problémy narazila na svůj limit.

„Půjdu rovnou k věci. Co ty na to, Vando?“

Ta jen kývla hlavou. Buď jí došly síly, nebo věděla, že nemá cenu odporovat.

„Vanda si myslí, že Šimon se ji chystá podvést, anebo už to udělal.“

„Co tě k tomu přivedlo, Vando?“ zeptala jsem se, a hned jak jsem to vyslovila, nenáviděla jsem se za svou neupřímnost. V duchu jsem si totiž říkala: No, kdo není nevěrný, že? Nebo taky: Seber se, holka... a podobná moudra. Vnitřně jsem dokázala být docela tvrdá.

Šimona jsem znala, byl to pěkný chlap, roztočilý, s klukovským úsměvem. Byl nevyzrálý, šarmantní, ale jistě to nebyl sukničkář. Nebo byl? Nechtělo se mi tomu věřit, když jsem slýchala záludné poznámky místních drben.

Vanda to celé vybalila: „No, pořád se chová mile a přísahá, že se chce jen pobavit, ale poslední dobou ho zajímají jen koncerty a pánský jízdy. S námi nechce dělat nic a chce si koupit motorku. Chce si prostě jen užívat!“

„Nevím, co jí mám říct, Elise,“ hlesla Markéta. „Nemáš na tohle nějakéj americkej recept, jasný řešení, na který jsme zatím nepřišly?“

Snažila jsem se být taktní. To mě naučil můj zesnulý manžel James Thornton, diplomat každým coulem. Snažila jsem se vymyslet pozitivní americký způsob a naservírovat jim ho, jednoduchou odpověď na téma, v němž ale nebylo černobílé nic, neexistovala rychlá řešení, a rozhodně ne žádná spravedlnost. Zapátrala jsem v hloubi svých genů posílených životem na americkém jihu a vypravila jsem ze sebe: „Buď se rozhodneš, že ho necháš trochu se rozhlížet a nebude ti to vadit, anebo mu dáš nůž na krk a najdeš si právníka.“

Rychlost, se kterou jsem to vyslovila, všechny šokovala a chvíli bylo hrobové ticho, jako bych provedla něco neslýchaného, ale pak se obě začaly smát.

„To jsme si mohly myslet, že to zabalíš do černobílého balíčku. My tu dumáme, pokládáme pocity na oltář a hledáme komplikovaný řešení a šup ho! Hotovo. To je Amerika,“ smála se Markéta.

Musela jsem se trochu bránit: „Vážně, Vando, nech ho trochu být. Ať si zařadí, nebo o něj přijdeš úplně. On se z toho dostane, ale musíš mu dát trochu svobody, ne moc, ale malinko ano. A bude to v pořádku, uvidíš. Blbý je, že budeš muset dělat, jako že tě baví chodit na koncerty a jezdit na motorce. Ale snaž se.“

Zase bylo ticho, než ho Markéta rozrazila svou typickou hláškou: „Elise, kafe!“

A už se hrnula pro šálek, aby mi nalila kávu ze své bezedné konvice.

Seděla jsem, snažila jsem se necivět, a co víc, nesníst jeden z lahodně vypadajících koláčků, které před nás Markéta položila, a přemýšlela jsem, jestli je vhodná doba, abych jim řekla o svém novém objevu. Nesmím, nemůžu. Slíbila jsem mu to. Moc mu na tom záleželo a trval na absolutní diskrétnosti. Soukromí byl koncept, na který jsem zcela zapomněla, věc, které jsem si vážila a cenila, dokud jsem se neprovdala za muže, který fungoval částečně jako veřejně známá osoba. To byl možná problém některých politiků, že ztratí svou čestnost z nedostatku soukromí. Nejsou schopni najít svůj vlastní charakter, své vlastní zábrany. Obojí se vytratí z jejich životů, ale je otázka, jestli tam vůbec kdy něco z toho bylo, protože je neustále obklopovali lidi. Známi, kteří si střežili své soukromí, měli noblesní duše, čistší, jako on, jako můj Adam. Aspoň to jsem si tehdy myslela.

Takže jsem mlčela a uklidnila jsem se výtečnou kávou a skvostnými kynutými moravskými koláčky. Vanda nám vyprávěla o své výstavě, kterou plánovala v galerii v Troji dole u řeky. Nebyla to nějak známá galerie a Vanda nebyla slavná umělkyně, ale ta síň patřila nám a naší čtvrti. Bylo mi jasné, že Vanda přitáhne ty správné lidi, přátele svých rodičů, kteří si mohou dovolit jednu z jejích grafik.

My s Vandou ihned začaly řešit, odkud objednáme víno. Troja byla proslulá svými vinohrady pocházejícími už ze 13. století. Místní vinice, která

patřila botanické zahradě, vyráběla výborné víno, které ale bylo pro tuhle akci moc drahé. Tak jsme se rozhodly, že by s ním měla jen zahájit výstavu a pak mezi hosty propašovat levnější druh. Šimon byl ochotný zaplatit, cokoliv Vanda chtěla, ale nikdo z nás nebyl marnotratný. Šimon byl zubař a v postkomunistických Čechách se jeho příjem ani nepřibližoval tomu, co by vydělával jako zubař v Americe. Za komunismu byl chudý, jako většina vzdělaných lidí, ale teď mohl mít soukromou praxi, zubaři si vedli čím dál lépe. Předpokládám ovšem, že Vandini rodiče i ona sama na něj tlačili, aby vydělával víc, proto se své profese vzdal a pracoval pro Karla, svého spolužáka z gymplu. A dařilo se jim. V roce 1991 Karel restituoval několik výnosných továren. Jeho obchodním praktikám jsem věřila, což se v dnešních Čechách nedalo říct o každém. Ekonomika se proměnila z komunisty vlastněné frašky, ale do čeho, to nikdo nevěděl. Ekonomika zlodějů, defraudantů. Defraudodemokracie.

Konečně se naše konverzace zklidnila do normálu, když vtom se Markétina nejstarší dcera Veronika sklouzla po zábradlí schodiště a přistála v nemotorném kotrmelci na zemi. Smála se na celé kolo a nás samozřejmě rozhodila. Nadskočila jsem ze židle a čekala na Markétino rodičovské pokárání, ale ta upřeně hleděla ven z okna. Dodala jen: „Karel je tu,“ a okamžitě začala sklízet věci ze stolu a nadobí do myčky, pán domu byl tady. V tom momentě ještě zazvonil Vandin telefon. Všechno se to přihodilo během vteřiny. Vždycky mě překvapovalo,

jak se všechno stane takhle najednou, erupce energií. Všechno je otázkou energie a ta se neustále proměňuje. Pomalá, jistá a pevná energie, na které Adam trval, nebyla vždycky přirozená. Je krásné na ni ale pomyslet. Je nádherné si ji přát, ale pak člověk znervózní, protože je neudržitelná, a všechno jde do háje, jak se říká. Chtěla jsem si tuhle chvíli pamatovat a probrat to s ním.

„Ahoj holky, co vyvádíte?“

Do kuchyně vtrhl Karel se svým oslnivým úsměvem vyzařujícím z jeho sebevědomé osobnosti. Vysoký, tmavý a pohledný, vždy dobře oblečený a příjemný. Trošku bojoval s váhou, ale teď byl zrovna štíhlý. Ten typ muže, který by mohl nosit řetízek kolem krku a pořád by vypadal jako chlap. Od Markéty jsme věděly, že má rád doma klid, tak jsme se zvedly k odchodu. Na rozdíl od Jamese byl Karel muž, co žil pro svou rodinu. Byl to expert na pohodový život a otec, který konstantně obohacoval životy svých dětí. Zajímal se o ně, ale ne moc, jeho dar nespočíval v intelektu, jako u Jamese, obohacoval lidi okolo sebe svou přítomností a povahou. Muži, na rozdíl od žen, jsou docela tvrdí v hodnocení takových osobností. Hodnotí jejich práci, jejich úspěchy. Ne že by Karel nebyl úspěšný, ale vědomě se rozhodoval, kdy půjde z práce domů, aby mohl být se svou rodinou. James byl na druhou stranu samostatná jednotka a my byli jeho podpůrný tým.

Karel nás prosil, ať zůstaneme, ale měly jsme pocit, že náš čas vypršel a teď už se nemůžeme ba-